

Bevz V.

METHODICAL BASES OF CONSTRUCTION OF THE SYSTEM OF TASKS IN THE MODERN MATH'S TEXTBOOKS

In the article, the problem of creating a modern system of problems for teaching algebra and geometry in school is considered. The system of tasks in the existing system of mathematics textbooks of the leading research teams is analyzed. One of the tasks of school mathematics education is to develop pupils' ability to make decisions under the conditions of incomplete and redundant information. School math problems contain the specially structured information, namely, the requirement (the target), conditions (the known data) and the desired one (the unknown information). In the same situation that is provided in the task there is a variety of ways to choose the known and the unknown, and thus to create various tasks. If the conditions under which the pupils establish the known or the unknown in the problem as well as the relationships between them are ensured, it will help to develop pupils' attention, memory and thinking ability to clearly and convincingly articulate and express their opinions. In the context of the wording and expanding the tasks enhances the interest in learning math and promotes self-esteem.

Exemplified by the specific mathematical tasks, the article demonstrates the ways to improve mathematics textbooks. It offers a variety of system problems of school mathematics textbooks by including: open problems (a condition or a requirement which contains insufficient or redundant information); practical problems, including educational projects (cutting out, preparation, production, etc.); complex tasks (aimed at the integration of knowledge and application of the acquired competences in non-standard conditions), etc. The place and importance of such problems in the school course of mathematics are found out.

Key words: modern school textbooks; algebra; geometry; math tasks; open tasks; training projects; complex tasks.

Стаття надійшла до редколегії 11.05.2017

УДК 378.011.3-051

Аділе БЕКІРОВА

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти

Кримського інженерно-педагогічного університету, м. Сімферополь, Україна

e-mail: zaredinova.elvira@gmail.com

СУТНІСТЬ СУБ'ЄКТНОГО ПІДХОДУ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

У статті розглянуто провідні поняття суб'єктного підходу, а саме: «суб'єкт», «суб'єктність», «професійна суб'єктність». Проаналізовано сутність феномену професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів. Обґрунтовано структуру професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів, що містить суб'єктну позицію, активність особистості вчителя, педагогічну креативність, здатність приймати ефективні педагогічні рішення. Виокремлено етапи формування професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ: етап особистісної суб'єктності, етап навчальної суб'єктності, етап початкової професійної суб'єктності, етап професійної суб'єктності.

Ключові слова: суб'єктний підхід, суб'єкт, суб'єктність, професійна суб'єктність, професійна суб'єктність майбутнього вчителя початкових класів, структура професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів.

Одним із пріоритетних завдань сучасного процесу модернізації всіх ланок освіти є підготовка компетентних фахівців, які готові реалізовувати нові освітні стратегії на практиці. У форматі «особистісних вимірів» сучасної освіти, вираженого «суб'єкт-суб'єктного» характеру педагогічної професії, особливої значущості

набувають якості майбутнього фахівця як «суб'єкта професійної діяльності», «суб'єкта свого життя». У цьому сенсі особлива місія належить учителю початкових класів, оскільки саме він стоїть у витоків формування позитивної мотивації до навчання, «уміння вчитися», світогляду молодшого школяра, особистості

учня як «суб'єкта навчальної діяльності». Проте, для багатьох представників даної професії характерна позиція пасивного виконавця, який слідує за обставинами, а не створює їх. Тобто, у світлі окреслених підходів, проблема формування «суб'єктних» якостей майбутнього вчителя початкових класів, що ґрунтуються на реалізації положень суб'єктного підходу у процесі його професійної підготовки у ВНЗ набуває особливої актуальності.

У сучасному психолого-педагогічному дискурсі суб'єктна проблематика представлена такими науковими напрямами: обґрунтування та розвиток суб'єктно-діяльнісної методології (К. Абульханова-Славська, Г. Балл, А. Брушлинський, Г. Костюк, С. Максименко, В. Роменець, С. Рубінштейн, В. Семиченко, В. Татенко); доведення провідних ідей психології суб'єкта в межах раціогуманістичної концепції (Г. Балл), концепції життєтворчої активності особистості (В. Роменець, В. Ямницький); розробка суто суб'єктних концепцій, а саме: суб'єктної парадигма освіти (В. Татенко), життєдіяльності особистості та феномену суб'єкта діяльності (К. Абульханова-Славська, Б. Ломов); дослідження певних феноменів суб'єктності, а саме: компонентів суб'єктного досвіду (О. Осніцький), механізмів суб'єктності (В. Татенко), закономірностей розвитку суб'єктності в онтогенезі (К. Абульханова-Славська, С. Максименко, В. Татенко); дослідження суб'єктності – як професійно-важливої якості (К. Бабак, О. Ваньков, В. Галузяк, Г. Мешко, О. Мешко, В. Осьодло) та її формування на етапі професійної підготовки (І. Гусева, О. Єремеева, С. Жорнік, Р. Сержошнікова), зокрема професійної підготовки вчителя початкових класів (Н. Гавриш, В. Желанова, Ю. Журат, М. Федоренко); педагогічні аспекти розвитку суб'єктності (Г. Волков, В. Давидов, Н. Зимня, В. Сластьонін). Питання впровадження різних наукових підходів у процес професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів досліджувались у межах системного (Л. Хомич); діяльнісного (С. Литвиненко, С. Ратовська); аксіологічного (І. Бех, В. Паскар, Д. Пашенко); компетентнісного (Н. Бібік, В. Бондар, О. Савченко), рефлексивного (М. Марусинець), рефлексивно-контекстного (В. Желанова), технологічного (П. Гусак, Л. Коваль, О. Комар) підходів. Проте при такій ґрунтовній дослідженості суб'єктної проблематики, а також питань впровадження різних наукових підходів у процес професійної підготовки майбутніх учителів початкових кла-

сів у ВНЗ, аспект реалізації положень суб'єктного підходу залишається розробленим недостатньо.

Метою цієї статті є висвітлення провідних феноменів суб'єктного підходу й аналіз їх специфіки у контексті професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ.

Реалізація суб'єктного підходу є перспективним напрямом професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ. Оскільки, у форматі гуманістичних, особистісно розвивальних тенденцій сучасної вищої освіти саме «суб'єктні» якості особистості визначаються як найбільш ґрунтовні, як ті, що зумовлюють саморозвиток, самовизначення й ефективну самореалізацію майбутнього фахівця в професії. Існує наукова думка (Е. Зейер, Г. Конев), що суб'єктні якості можна розглядати як своєрідні мета-якості, на підґрунті яких будуть формуватися всі інші професійно-значущі властивості.

Базуючись на науковій позиції відомого методолога Г. Корнетова, що певний науковий підхід узаasadнюється на кількох провідних для нього категоріях, визначимося з основними феноменами суб'єктного підходу, а саме: «суб'єкт», «суб'єктність», «професійна суб'єктність», «професійна суб'єктність майбутнього вчителя початкових класів».

Існує наукова думка (В. Татенко), що поняття «суб'єкт», виникло в греко-римській філософії й походить (від лат. «subjectus» – той, що знаходиться унизу, перебуває в підставі). Тобто вже походження поняття суб'єкт дозволяє його інтерпретувати як носія діяльності, свідомості та пізнання.

Феномен «суб'єкт» обґрунтовано у концепції особистості С. Рубінштейна, відповідно до якої розвиток суб'єктного початку відбувається в просторі особистості, яка є інтегратором усіх психічних процесів людини [7]. Відомий психолог вважав, що «суб'єкт (як «Я») – це суб'єкт свідомої, «довільної» діяльності. Її ядро складають усвідомлені мотиви свідомих дій» [Тамо ж]. Відтак, особистість як суб'єкт організує та структурує своє життя, регулює його хід. Особистість саморозвивається і цей саморозвиток її як суб'єкта здійснюється через систему ставлень – до світу, до інших людей, до себе. Ці ставлення, на думку С. Рубінштейна, характеризуються активною позицією, відношенням до себе як до діяча.

Наведемо більш емкі дефініції поняття «суб'єкт», а саме: як «індивіда або групи, як

джерела пізнання та перетворення дійсності; носія активності, що створює зміни в інших людях і в собі як інших» (А. Петровський, М. Ярошевський) [6, с. 37]; як «найбільш широкого, усеосяжного поняття людини, що узагальнено розкриває єдність усіх його якостей: природничих, суспільних, індивідуальних» (А. Брушлинський) [2, с. 31].

Беручи до уваги зазначені позиції, маємо констатувати, що так чи так усі науковці доводять цілісність, активність, діяльнісний та перетворювальний характер «суб'єкта» як творця власного життя. Безсумнівною є невід'ємність поняття «суб'єкт» від поняття «особистість» та «діяльність». Тобто «суб'єкт» єднає поняття «особистість» та «діяльність», де особистість постає в якості суб'єкта діяльності.

Суттєвим є питання щодо з'ясування *типів суб'єкта*. У цьому сенсі найбільш поширеною є позиція К. Абульханової-Славської, відповідно до якої науковець виокремлює суб'єкт психічної діяльності, суб'єкт життєдіяльності, суб'єкт конкретної діяльності [1].

Грунтуючись на окреслених положеннях, ми тлумачимо *суб'єкт* як носія активності й діяльності, що володіє здатністю свідомої саморегуляції й саморозвитку. Відтак, наше розуміння зазначеного феномену пов'язане з розглядом його як категорії, що інтегрує і поняття «особистість», і поняття «діяльність».

Властивістю людини як суб'єкта є його *суб'єктність* у контексті суб'єкта діяльності, суб'єкта пізнання, суб'єкта спілкування, суб'єкт-суб'єктних відносин, суб'єкта життя (К. Абульханова-Славська, Б. Ананьєв, Б. Ломов, С. Рубінштейн). Така різнобічність феномену суб'єктності зумовлює неоднозначність його визначення, а саме: як змістовно-дієвої характеристики активності (А. Осницький); як схильності до відтворення себе в певних умовах (В. Татенко); як показника особистісної свободи й певного рівня активності, у детермінації яких провідну роль відіграють внутрішні чинники особистості: ініціатива, воля, творчість, надситуативність, самоуправління (Г. Балл). Загалом проблема суб'єктності пов'язується з наділенням людини якостями бути активною, здатною до здійснення специфічно людських форм життєдіяльності.

З огляду цих наукових підходів, а також ґрунтуючись на дослідженнях В. Ямницького [10], ми виокремлюємо такі *характеристики суб'єктності*, як-от: усвідомлена активність; здатність до цілепокладання; можливість реалізації в пристосувальному (адаптація) або креативному (творчість, пізнання) напрямках; спрямованість на самопізнання, саморозвиток, саморегуляцію, самореалізацію.

Відтак, ми тлумачимо «суб'єктність» як інтегровану характеристику особистості, що містить усвідомлену активність у процесі, життєтворчості, здатність до самоздійснення тобто до самовизначення, самореалізації, самоактуалізації.

Таким чином, зазначене трактування поняття «суб'єкт» та «суб'єктність» є засадничими в дослідженні *професійної суб'єктності*, зокрема, *професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів*.

Студіювання праць щодо проблеми професійної суб'єктності (Г. Аксьонова, В. Горшкова, Н. Сергєєв, І. Сєрьогіна) дозволило вважати, що суттєвим здобутком для адекватного розуміння феномену професійної суб'єктності є виокремлення його провідних якостей щодо педагогічної професії, а саме: усвідомлення й прийняття завдань та установок діяльності, самостійність, володіння вміннями, основами діяльності; рефлексивність; інтегрована активність; прогностичні здібності; самовиховання, самоосвіта, саморозвиток; стійкість поглядів, переконань, смислів, мотивів; самокорекція (Н. Сергєєв); потяг до самореалізації; відношення до себе й інших людей як до суб'єкту власного життя; налагодження суб'єктних зв'язків з оточуючими людьми; вміння самостійно ставити цілі, планувати й прогнозувати власне життя, раціонально його організувати; вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз, самокорекцію (Г. Аксьонова); здатність діяти в умовах свободи, внутрішній локус детермінації дій у процесі цілепокладання, його усвідомленість; активна вибіркова життєва позиція; здатність самостійно вносити корективи у свою діяльність; ініціативність та креативність в розв'язанні завдань; інноваційність, рефлексивність і здатність прогнозувати результати діяльності та відносин (В. Горшкова); усвідомлена творча активність, здатність до рефлексії, усвідомлення власної унікальності, розуміння й прийняття іншого (І. Сєрьогіна).

Щодо *професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів* відомі її визначення як інтегральної професійно важливої якості, основними проявами якої є професійне самовизначення як суб'єкта педагогічної діяльності в початковій школі, здатність і готовність до педагогічної діяльності та автономність у ній, а

також суб'єктна поведінка та діяльність у процесі реалізації професійних функцій (Ю. Журат) [5]; як інтегрованої професійно важливої якості особистості, що забезпечує цілеспрямовану й оптимальну реалізацію своїх особистісних ресурсів для розв'язання професійних та життєвих завдань, що проявляється в прагненні до самоздійснення (В. Желанова) [4].

Беручи до уваги окреслені наукові позиції *професійну суб'єктність майбутнього вчителя початкових класів* визначаємо як інтегровану професійно важливу якість особистості, що забезпечує ефективну реалізацію себе як майбутнього фахівця у ставленні до себе та учнів як до суб'єктів навчальної діяльності та свого життя. В *структурі* професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів виокремлюємо такі складники: суб'єктна позиція, активність особистості вчителя, педагогічна креативність, здатність приймати ефективні педагогічні рішення. Розглянемо їх докладніше.

Суб'єктна позиція. Феномен «суб'єктної позиції» обґрунтовано у дослідженні О. Гогоберідзе. Науковець тлумачить її як якість особистісної позиції, яка постійно розвивається та характеризує ціннісне, ініціативно-відповідальне ставлення студента до освіти й проявляється в діяльності, що пов'язана з визначенням особистісного смислу освіти, орієнтацією та вибором на цій основі умов і варіантів своєї освіти, проектуванням і реалізацією завдань освітнього процесу, оцінкою освітніх результатів і досягнень, пошуком нових смислів освіти [3].

Отже, ґрунтуючись на наукових підходах О. Гогоберідзе, а також Н. Боритка, О. Мацкалової, на думку яких саме «позиція» є свідченням професійної зрілості педагога, що охоплює ті особливості його свідомості й зовнішньої активності, які характеризують готовність працювати в умовах певної освітньої парадигми, ми вважаємо, що основу зазначеної суб'єктної якості становить система «суб'єктних» ставлень учителя, а саме: ставлення до учня як до суб'єкта діяльності, спілкування й пізнання, а також ставлення до себе як до суб'єкта власної діяльності.

Активність особистості вчителя. Існує розуміння активності (І. Серьогіна), як структурного компоненту суб'єктності педагога, що передбачає наявність перетворюючої, усвідомленої, цілеспрямованої активності. Тобто, провідними характеристиками активності є такі: ініціативність, відповідальність, самостійність,

цілеспрямованість у набутті професійно необхідних знань і досвіду діяльності.

Педагогічна креативність. Вітчизняна дослідниця педагогічної творчості С. Сисоєва обґрунтувала узагальнений варіант найважливіших рис педагогічної креативності, а саме: високий рівень соціальної і моральної свідомості; пошуково-проблемний стиль мислення; розвинені інтелектуально-логічні здібності (вміння аналізувати, обґрунтовувати, пояснювати, виділяти головне тощо); проблемне бачення; творча фантазія, розвинене уявлення; специфічні особистісні якості (сміливість, готовність до ризику, цілеспрямованість, допитливість, самостійність, наполегливість, ентузіазм); специфічні ведучі мотиви (необхідність реалізувати своє «Я», бажання бути визнаним), творчий інтерес, захопленість творчим процесом, прагнення досягти найбільшої результативності в конкретних умовах праці); комунікативні здібності; здатність до самоуправління; високий рівень загальної культури і високий рівень моральної культури [8]. Таким чином, суттєвими властивостями педагогічної креативності визначимо такі: інноваційну відкритість, здатність результативно вирішувати творчі завдання; незалежність суджень; спрямованість на творчі досягнення.

Здатність приймати ефективні педагогічні рішення. У професійно-педагогічній діяльності процес вирішення професійно-педагогічних завдань займає центральне місце. Оскільки, на думку низки науковців (А. Деркач, Н. Кузьміна, Ю. Кулюткін, Г. Сухобська) професійна діяльність вчителя є процесом розв'язання безлічі різних за складністю й предметним змістом педагогічних задач. Розв'язання професійно-педагогічних задач проявляється у прийнятті ефективних педагогічних рішень (В. Чернобровкін). Як зазначає науковець, головними процесами у прийнятті педагогічних рішень є процеси цілеутворення та цілепокладання. Ми поділяємо думку В. Чернобровкіна стосовно того, що змістовне оформлення мети педагогічної діяльності відбувається в межах особистості вчителя. Учительська професія висуває певні вимоги до суб'єкта, які він має прийняти як свої власні, інакше здійснення педагогічної діяльності стає неможливим. Але які саме цілі педагогічної професії будуть привласнені педагогом, що буде виділятися ним як головне та другорядне, залежить від узгодження мотиваційної сфери його особистості з ціннісно-смісловим змістом професійної діяльності педагога [9].

Варто відмітити, що практична реалізація ідей суб'єктного підходу у процесі підготовки майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ пов'язана з формуванням його професійної суб'єктності. Ураховуючи її складність та різнобічність, які було представлено вище, варто відмітити, що цей процес є стадіальним явищем, що містить певну послідовність етапів, які розгортаються в часі й виконують відповідні функції. Варіанти етапності зазначеного процесу репрезентовано у роботах дослідниць професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів В. Желанової [4], Ю. Журат [5]. Грунтуючись на їх позиціях, представимо етапи формування професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ.

Початковий етап (1 курс навчання у ВНЗ) – пов'язаний з формуванням *особистісної суб'єктності*. Це етап професійної ідентичності, коли формуються позитивні уявлення про майбутню професію, специфіку та призначення педагогічної діяльності в початкових класах, потяг до виявлення, аналізу й реалізації потреб в розвитку своєї суб'єктності. Студент зосереджений переважно на собі.

Другий етап (2 курс навчання у ВНЗ) присвячено формуванню *навчальної суб'єктності*. На цьому етапі у студента формуються знання щодо специфіки професійної діяльності майбутнього вчителя початкових класів й вікових особливостей особистості молодшого школяра як суб'єкта освітнього процесу у початковій школі. Формуються вміння практичної реалізації набутих знань.

Третій етап (3 курс навчання у ВНЗ) – етап формування *початкової професійної суб'єктності*. Змістовні аспекти даного етапу будуть пов'язані з формуванням системи знань і умінь, необхідних у сфері реалізації міжособистісного пізнання. На цьому етапі активність студента стає усвідомлюваною, розвивається активність в установленні контактів з іншими людьми, в набутті професійної інформації. Особистісні інтереси починають координуватися з професійними. Студент зосереджується на собі й на особистості молодшого школяра вже як на суб'єктах професійної діяльності.

Четвертий етап (4 курс навчання у ВНЗ) – *етап професійної суб'єктності*. Спрямований на професійне самовизначення вчителя початкових класів, оволодіння засобами здійснення професійної діяльності, формування індивідуального стилю педагогічної діяльності. Відбу-

вається формування професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів уже як суто професійно-значущої якості.

Таким чином, реалізація суб'єктного підходу є стратегічним напрямом реформування вищої освіти у напрямку її особистісної орієнтації та професіоналізації. Провідними феноменами суб'єктного підходу є поняття «суб'єкт», «суб'єктність», «професійна суб'єктність». У межах представленого дослідження впровадження ідей суб'єктного підходу пов'язане з розглядом особистості майбутнього вчителя початкових класів як суб'єкта професійної діяльності. При цьому формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів ми вважаємо одним з вагомих результативно-цільових аспектів професійної підготовки у ВНЗ. Ми розуміємо професійну суб'єктність майбутніх учителів початкових класів як інтегровану професійно важливу якість особистості, що забезпечує ефективну реалізацію себе як майбутнього фахівця у ставленні до себе та учнів як до суб'єктів навчальної діяльності та свого життя. У структурі зазначеного феномену виокремлюємо суб'єктну позицію, активність особистості вчителя, педагогічну креативність, здатність приймати ефективні педагогічні рішення. Виокремлено етапи формування професійної суб'єктності збігаються з провідними етапами професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ. У представленій статті ми не мали можливості розглянути всі аспекти проблеми сутності та особливостей реалізації суб'єктного підходу у процес професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ. Подальшого вивчення потребує питання щодо забезпечення діагностичного інструментарію моніторингу сформованості професійної суб'єктності майбутнього вчителя початкових класів у ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К.А. О субъекте психической деятельности / К.А. Абульханова-Славская. – М. : Наука, 1973. – 287 с.
2. Брушлинский А.В. Проблемы психологии субъекта / А.В. Брушлинский. – М. : Институт психологии РАН, 1994. – 42 с.
3. Гогоберидзе А.Г. Теоретические основы развития субъектной позиции студента в условиях высшего профессионально-педагогического образования : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.08 / Гогоберидзе Александра Гививна. – СПб., 2002. – 537 с.
4. Желанова В.В. Контекстне навчання майбутнього вчителя початкових класів: теорія і технологія: монографія / В.В. Желанова. – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 482 с.

5. Журат Ю. В. Педагогічні умови формування професійної суб'єктності у майбутніх вчителів початкових класів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Журат Юлія Василівна. – К., 2012. – 305 с.
6. Краткий психологический словарь / Под. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – Ростов н/Д : Феникс, 1999. – 512 с.
7. Рубинштейн С.Л. Человек и мир / С.Л. Рубинштейн // Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии. – М., 1973. – С. 255–385.
8. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с.
9. Чернобровкін В.В. Психологія прийняття педагогічних рішень : монографія / В.В. Чернобровкін. – Луганськ : Альма-матер, 2006. – 416 с.
10. Ямницький В.М. Розвиток життєтворчої активності особистості: теорія та експеримент / В.М. Ямницький ; Півден. наук. центр АПН України, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – О. : [Б. в.], 2006. – 362 с.
3. Gogoberidze, A.G. Teoreticheskie osnovy razvitiya sub'ektnoy pozitsii studenta v usloviyah vysshego professionalno-pedagogicheskogo obrazovaniya : dis. ... d-ra ped. nauk : 13.00.08 / Gogoberidze Aleksandra Givivna. – SPb., 2002. – 537 s.
4. Zhelanova, V.V. Kontekstne navchannia maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv: teoriia i tekhnolohiia: monohrafiia / V.V. Zhelanova. – Luhansk : Vyd-vo DZ „LNU imeni Tarasa Shevchenka», 2013. – 482 s.
5. Zhurat, Y.V. Pedahohichni umovy formuvannia profesiinoi subiektnosti u maibutnikh vchyteliv pochatkovykh klasiv : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / Zhurat Yuliia Vasylivna. – K., 2012. – 305 s.
6. Kratkiy psihologicheskii slovar / Pod. red. A.V. Petrovskogo, M.G. Yaroshevskogo. – Rostov n/D : Feniks, 1999. – 512 s.
7. Rubinshteyn, S.L. Chelovek i mir / S.L. Rubinshteyn // Rubinshteyn S. L. Problemy obschey psihologii. – M., 1973. – S. 255 – 385.
8. Sysoieva, S.O. Osnovy pedahohichnoi tvorchosti: Pidruchnyk / S. O. Sysoieva. – K. : Milenium, 2006. – 346 s.
9. Chernobrovkin, V.V. Psykholohiia pryiniattia pedahohichnykh rishen : monohrafiia / V.V. Chernobrovkin. – Luhansk : Alma-mater, 2006. – 416 s.
10. Iamnytskyi, V.M. Rozvytok zhyttietvorchoi aktyvnosti osobystosti: teoriia ta eksperyment / V.M. Yamnytskyi ; Pivden. nauk. tsentr APN Ukrainy, Rivnen. derzh. humanit. un-t. – O. : [B. v.], 2006. – 362 s.

Reference

Бекірова А. Р.

СУЩНОСТЬ СУБЪЕКТНОГО ПОДХОДА В КОНТЕКСТЕ ПОДГОТОВКИ БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ В ВЫСШЕМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ

В статье рассмотрены ведущие понятия субъектного подхода, а именно: «субъект», «субъектность», «профессиональная субъектность». Проанализирована сущность феномена профессиональной субъектности будущего учителя начальных классов. Обосновано структуру профессиональной субъектности будущего учителя начальных классов, которая представлена субъектной позицией, активностью личности учителя, педагогической креативностью, способностью принимать эффективные педагогические решения. Выделены этапы формирования профессиональной субъектности будущего учителя начальных классов в вузе: этап личностной субъектности, этап учебной субъектности, этап начальной профессиональной субъектности, этап профессиональной субъектности.

Ключевые понятия: субъектный подход, субъект, субъектность, профессиональная субъектность, профессиональная субъектность будущего учителя начальных классов, структура профессиональной субъектности будущего учителя начальных классов.

Bekirova A.

ESSENCE SUBJECTIVE APPROACH IN THE CONTEXT OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN UNIVERSITIES

The article examines the key concept of subjective approach, namely «subject», «subjectivity», «professional subjectivity». The essence of the phenomenon of subjectivity professional future elementary school teacher, which is defined as an integrated professionally important quality of personality, which ensures effective implementation itself as a future specialist of self and students as subjects of training and their lives. Grounded structure of professional subjectivity future elementary school teacher, containing subjective position, activity of the individual teacher, teaching creativity, the ability to make effective educational solutions. Thesis there is determined stages of professional subjectivity future elementary school teacher in high school: Stage personal subjectivity, subjectivity learning stage, the stage of initial vocational subjectivity, subjectivity professional stage. Grounded prospects for further study on the future of professional subjective primary school teacher.

Key words: subjective approach, subject, subjectivity, professional subjectivity, subjectivity professional future elementary school teacher, professional structure of subjectivity future primary school teacher.

Стаття надійшла до редколегії 11.05.2017